

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021/2022–2023/2024

(skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Archeologia miasta
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii UR
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, 6 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr hab. Marcin Wołoszyn prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Mgr Sylwia Jędrzejewska

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
6	30								1

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
- zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

WYKŁAD – ZALICZENIE BEZ OCENY

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza ogólna w zakresie historii i geografii Europy Środkowej w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych oraz terminologii i podstaw metodologicznych archeologii i urbanistyki

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z wiedzą o przekształceniach topograficznych, gospodarczych i społecznych miasta w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych (2. poł. XIII–XVIII w.) w świetle źródeł archeologicznych, pisanych i ikonograficznych
C2	Zapoznanie studentów ze specyfiką i metodologią badań miejskich, badań archeologiczno-architektonicznych i analizy stratygrafii architektury
C3	Pobudzenie studentów do krytycznej refleksji nad stopniem przydatności danych archeologicznych do uzupełniania wiedzy o zmianach zachodzących w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu STUDENT:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Zna i potrafi prawidłowo skorzystać z literatury specjalistycznej oraz terminologii z zakresu archeologii miasta późnośredniowiecznego i nowożytnego	K_Wo1, 02, 03; K_U02, 03
EK_02	Ma podstawową wiedzę w zakresie zabudowy miasta oraz jej ewolucji w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych	K_Wo1, 02, 03
EK_03	Ma podstawową wiedzę na temat archeologicznych zabytków ruchomych charakterystycznych dla miasta późnośredniowiecznego i nowożytnego oraz potrafi je opisywać, dokumentować i analizować	K_Wo2; K_U01, 02
EK_04	Zna i potrafi scharakteryzować przemiany gospodarcze i społeczne, zachodzące w późnośredniowiecznym i nowożytnym mieście	K_Wo3; K_U02, 07; K_K01
EK_05	Zna metodologię badań archeologiczno-architektonicznych oraz analizy stratygrafii architektury	K_Wo2
EK_06	Rozumie potrzebę pogłębiania wiedzy oraz potrafi uczestniczyć w dyskusji nad zagadnieniami z zakresu archeologii miasta	K_Wo2, 03; K_U02, 03, 06, 09; K_K01, 02, 03
EK_07	Zachowuje ostrożność i krytycyzm w wyrażaniu opinii, oparte na wyrobionej potrzebie weryfikacji poziomu wiarygodności przesłanek wnioskowania	K_U02, 08, 10; K_K03, 04
EK_08	Potrafi wyjaśniać podłoże i przebieg zmian zachodzących w kulturze materialnej miasta, które dokonywały się w okresie późnym średniowieczu i czasach nowożytnych na ziemiach polskich oraz ma świadomość ich znaczenia dla dziedzictwa kulturowego Europy	K_Wo1, 03; K_U07; K_K01, 02

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Terminologia. Możliwości i cele archeologii średniowiecznych miast. Zagadnienie lokacji miast w późnym średniowieczu
Pierwsze miasta w Polsce (Śląsk, Małopolska, Wielkopolska, Pomorze, Mazowsze, Ruś Czerwona)
Układy urbanistyczne miast lokacyjnych
Założenia i elementy obronne późnośredniowiecznego miasta
Rynek miasta lokacyjnego i jego zabudowa
Budownictwo mieszkalne i wyposażenie domu
Urządzenia grzewcze, wodno-sanitarne miasta, szpitalnictwo i ochrona zdrowia
Rozwój i przekształcenia miast w późnym średniowieczu i czasach nowożytnych na terenie Królestwa Polskiego
Miejskie urządzenia penitencjarne w późnym średniowieczu i okresie nowożytnym
Socjotopografia miasta
Powiązania gospodarcze i społeczne miasta i ich znaczenie dla rozwoju kultury materialnej
Metodyka badań archeologicznych na obszarach miejskich
Źródła pisane w badaniach archeologicznych miasta
Badania archeologiczno-architektoniczne i analiza stratygrafii architektury na przykładzie wybranych miast z południowej Polski (m. in. Kraków, Krosno, Biecz, Rzeszów, Przemyśl)

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład problemowy, z prezentacją multimedialną, z dyskusją.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_02	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_03	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_04	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_05	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_06	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_07	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W
EK_08	DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	5
SUMA GODZIN	40
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

A. Berdecka, *Lokacje i zagospodarowanie miast królewskich w Małopolsce za Kazimierza Wielkiego (1333-1370)*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1982

Historia kultury materialnej Polski w zarysie, t. II (od XIII do XV w.), red. W. Hensel, J. Pazdur, Wrocław 1978

Historia kultury materialnej Polski w zarysie, t. III (od XVI do połowy XVII w.), red. W. Hensel, J. Pazdur, Wrocław 1978

Historia kultury materialnej Polski w zarysie, t. IV (Od XVII do końca XVIII wieku), red. W. Hensel, J. Pazdur, Wrocław 1978

L. Kajzer, *Wstęp do badań archeologiczno-architektonicznych*, Łódź 1984

L. Kajzer, *Wstęp do archeologii historycznej w Polsce*, Łódź 1996

T. Kozaczewski, *Wielkość i program budowy miasta średniowiecznego*, Wrocław 1972

B. Krasnowolski, *Lokacyjne układy urbanistyczne na obszarze ziemi krakowskiej w XIII i XIV wieku*, cz. 1-2, Kraków 2004

Metodyka badań archeologiczno-architektonicznych, red. Z. Kobyliński, Warszawa 1999

J. Piekalski, *Wczesne domy mieszczan w Europie Środkowej. Geneza-funkcja-forma*, Wrocław 2004

M. Przyłęcki, *Zarys dziejów budowy miast i wsi*, Wiadomości podstawowe; cz. I-II, Wrocław 2004

G. Ruszczyk, *Drewno i architektura. Dzieje budownictwa drewnianego w Polsce*, Warszawa 2013

A. Marciniak-Kajzer, *Rzeczy ludzi średniowiecza w domu*, Łódź 2020

M. Bogucka, H. Samsonowicz, *Dzieje miast i mieszczaństwa w Polsce przedrozbiorowej*, Wrocław 1986

Literatura uzupełniająca:

K. Buczek, *Targi i miasta na prawie polskim (okres wczesnośredniowieczny)*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1964

A. Gołębniak, *Archeologia miast - teoria i praktyka (na gruncie krajowym)*, [w:] *Archeologia o przeszłości Poznania i jego zaplecza. Stan i potrzeby badań*, red. J. Kaczmarek, H. Kaczmarek, Poznań 2013, s. 26–35

R. Eysymontt, *Kod genetyczny miasta. Średniowieczne miasta lokacyjne Dolnego Śląska na tle urbanistyki europejskiej*, Wrocław 2009

F. Kiryk, *Rozwój urbanizacji Małopolski XIII-XVI w. Województwo krakowskie (powiaty południowe)*, Kraków 1985

J. Malczewski, *Miasta między Wisłoką a Sanem do początku XVI w.*, Rzeszów 2006

J. Piekalski, *Od Kolonii do Krakowa. Przemiany topografii wczesnych miast*, Wrocław 1999

H. Samsonowicz, *Życie miasta średniowiecznego*, Poznań 2012

M. Słoń, *Miasta podwójne i wielokrotne w średniowiecznej Europie*, Wrocław 2010

J. Widawski, *Miejskie mury obronne w Państwie Polskim do początku XV wieku*, Warszawa 1973

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej